

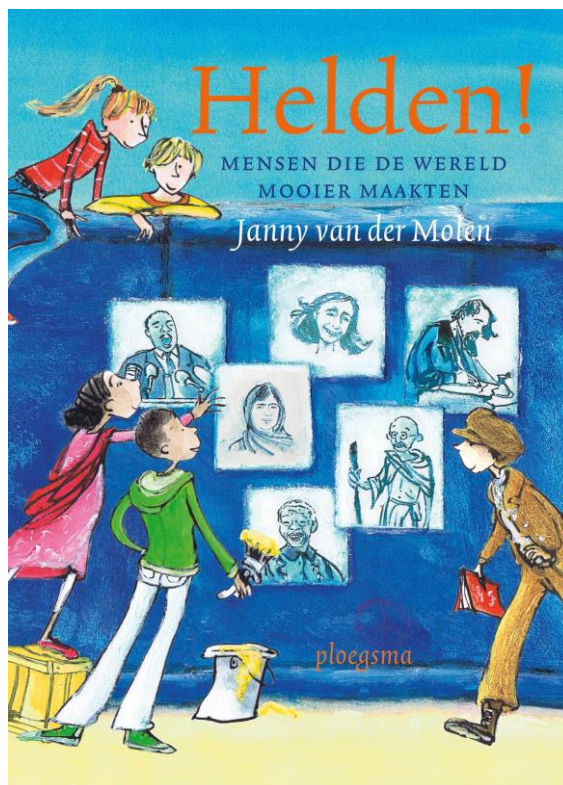
Lesbrief bij *Helden! Mensen die de wereld mooier maakten*

Deze lesbrief hoort bij het boek *Helden! Mensen die de wereld mooier maakten* (uitgave 2011 en herziene uitgave 2016) en is bedoeld voor leerlingen vanaf 9 jaar en ouder. *Helden!* is geschreven door Janny van der Molen en geïllustreerd door Els van Egeraat.

Een meisje leest het dagboek van Anne Frank, een jongetje loopt mee met Gandhi's zoutmars. Nederlandse schoolkinderen corresponderen met leeftijdsgenoten in Zuid-Afrika ten tijde van Mandela's vrijlating. Een meisje vindt de moed om door te gaan in het verhaal van Malala...

Vanuit de beleving van kinderen vertelt Janny van der Molen het verhaal van mensen die de wereld door hun moed, kracht en doorzettingsvermogen een stukje mooier maakten. Bekende en minder bekende mensen die voor kinderen van vandaag een voorbeeld en inspiratiebron kunnen zijn: Malala, Maria Montessori, Nkosi Johnson, Charles Dickens, Anne Frank, Florence Nightingale, Michail Gorbatsjov, Mahatma Gandhi, Nelson Mandela, Aletta Jacobs, Martin Luther King en Barack Obama.

Voor haar boek *Over engelen, goden en helden* werd Janny van der Molen bekroond met een Vlag en Wimpel.

KRINGGESPREK

Onderwerp 1: helden

In het begin van het boek worden twee algemene vragen gesteld over helden. Hieronder staan deze vragen nog op een rijtje. Bespreek deze met de leerlingen voordat ze het boek lezen. Nadat het boek behandeld is in de klas, kunnen deze vragen nogmaals worden gesteld. Deze antwoorden en de eerdere antwoorden kunnen met elkaar worden vergeleken. Wat hebben ze geleerd van dit boek?

- Wat is een held?
- Wie is een held?

Onderwerp 2: de twaalf helden

Bij iedere held die wordt besproken in het boek kunnen een paar standaard discussievragen worden gesteld aan de leerlingen. De volgende vragen kunnen worden gesteld voordat het desbetreffende deel gelezen wordt:

- Ken jij deze held? (Mochten de leerlingen niet deze vraag niet kunnen beantwoorden, stel dan de vraag: wie denk je dat deze persoon is? en sla de onderstaande vraag over.)
- Hoe heb je van deze held gehoord? (Bijvoorbeeld: via het nieuws, ooit over deze held gelezen in een boek of geleerd op school.)

Nadat de bovenstaande vragen zijn behandeld, kan het desbetreffende hoofdstuk gelezen worden. Hierna kunnen de volgende discussievragen worden gesteld:

- Waarom is deze persoon een held?
- Zou jij hetzelfde hebben gehandeld als de held? Zo ja, waarom? Zo niet, wat zou jij anders hebben gedaan?
- Ken jij een gebeurtenis (uit je eigen leven, een gebeurtenis die je hebt geleerd op school, of een gebeurtenis die je op het nieuws hebt gezien) die lijkt op het verhaal van de held? (Bijvoorbeeld: Gandhi werd uit de trein gezet omdat hij weigerde om in de derde klas te zitten. Iets vergelijkbaars is ook gebeurd bij Rosa Parks.)
- Welke vraag zou jij graag willen stellen aan de held?

Onderwerp 3: verbanden leggen

In de verhalen van de helden komen verschillende aspecten met elkaar overeen. Denk maar aan 'discriminatie'; hierdoor werden veel helden aangespoord om zich moedig uit te spreken. Laat de leerlingen dit soort verbanden leggen tussen de verhalen en bespreek deze klassikaal.

SCHRIJFOPDRACHT

Op bladzijde 9 staat: "Als we allemaal een beetje held zijn, maken we samen de wereld heel veel mooier." Laat de leerlingen naar aanleiding van dit citaat een stukje tekst van ongeveer 150 woorden schrijven over waarom zij een held kunnen zijn. Welke mogelijkheden zien de leerlingen om in hun eigen omgeving iets heldhaftigs te doen? Kunnen ze bijvoorbeeld een ander persoon helpen als deze gepest wordt of geld ophalen voor een goed doel? Bespreek de stukjes tekst na afloop. Zo zullen de leerlingen merken dat de hele klas vol zit met (toekomstige) helden!

STRIPTEKENEN

Laat de leerlingen een strip tekenen over hun eigen held. Dit mag een beroemdheid zijn of iemand uit hun privéleven. Laat ze op een A4'tje een strip tekenen die weergeeft waarom deze persoon een held is voor de leerling.

TIJDSLIJN

Verdeel de klas in groepjes van ongeveer drie tot vier leerlingen. Schrijf op losse papiertjes de twaalf helden op die besproken worden in het boek. Het is de taak aan de groepjes om de helden op chronologische volgorde neer te leggen. Bespreek daarna klassikaal de juiste antwoorden.

CIRCUIT

Deel de klas op in vijf groepjes. Ieder groepje krijgt een held toegedeeld die in het boek wordt besproken. Laat de leerlingen een helden-circuit lopen zodat ze stap voor stap meer leren over de held die zij toegewezen hebben gekregen. Het uiteindelijke doel van het circuit is dat de groepjes een mini-presentatie van maximaal tien minuten hebben voorbereid. Iedere ronde in een van de vijf hoeken van het circuit duurt ongeveer vijftien minuten.

Hoek 1 – Online informatie opzoeken

Laat de leerlingen online informatie opzoeken over hun held aan de hand van werkblad 1. Op dit werkblad staan verschillende vragen die online te vinden zijn. De gevonden informatie kunnen zij gebruiken tijdens hun presentatie.

Hoek 2 – Poster maken

Laat de leerlingen een poster maken met daarop informatie over hun held. Dit kan bijvoorbeeld een tekening zijn of trefwoorden die bij de held passen.

Hoek 3 – Het boek

Laat de leerlingen voor hun presentatie een korte, toepasselijke passage uit het boek kiezen om voor te lezen. Ze moeten ongeveer drie minuten voorlezen tijdens hun presentatie, dus de leerlingen moeten het uitgekozen stukje goed timen.

Hoek 4 – Presentatie voorbereiden

Laat de leerlingen onderling verdelen wie wat voor onderdeel van de presentatie gaat houden. Iedere leerling moet aan de beurt komen tijdens het presenteren. Op werkblad 2 staat een outline van een presentatie die de leerlingen eventueel als voorbeeld kunnen gebruiken.

Hoek 5 – Mening

Ieder groepje moet aan het einde van de presentatie kort zijn mening geven over de held die zij toegewezen hebben gekregen. Vinden zij deze persoon een held? Zo ja, waarom? Zo niet, waarom niet? En wat kunnen zij van deze persoon leren?

KIJKEN

Over de helden die besproken worden in het boek zijn online veel educatieve filmpjes te vinden. Hieronder zijn er een paar op een rijtje gezet.

- [Algemeen filmpje over 'heldenberoepen'](#)
- [Mahatma Gandhi](#)
- [Nelson Mandela](#)
- [Aletta Jacobs](#)
- [Anne Frank](#)
- [Martin Luther King](#)
- [Malala Yousafzai](#)

FACEBOOKPAGINA

Er is speciaal voor *Helden! Mensen die de wereld mooier maakten* een [Facebookpagina](#)! Deze pagina staat vol met extra informatie over het boek en de helden die daarin worden besproken.

WERKBLAD 1

Wat is de volledige naam van de held?

Waar en wanneer is de held geboren?

Als de held is overleden, waar en wanneer is dit dan gebeurd?

Wat voor baan heeft/had de held? (Niet alle helden hebben een duidelijke baan, maar leg ieder geval uit waar hij of zij zich voor inzet.)

Heeft de held kinderen? Zo ja, hoe heten deze kinderen?

Waar staat de held om bekend?

Geef een citaat (een uitspraak) van de held dat jij mooi vindt.

Welk persoon lijkt op de held? Of anders gezegd: welk persoon lijkt op de held? Denk bijvoorbeeld aan Michiel de Ruyter en Maarten Tromp; zij zijn allebei Nederlandse zeehelden uit de Gouden Eeuw. Tip: Google gebruikt voor 'lijken op' een moeilijke term, namelijk: 'gerelateerd'.

WERKBLAD 2

1. Inleiding

- Stel alle sprekers voor.
- Vertel waarover je de presentatie gaat houden.

2. Informatie over de held (eventueel gepresenteerd aan de hand van de gemaakte poster)

- Geef antwoorden op de vragen die zijn opgezocht op internet.
Doe zo veel mogelijk in een lopend verhaal, dus niet letterlijk de vraag en het antwoord opnoemen.

3. Waarom is deze persoon een held?

4. Passage uit het boek *Helden! Mensen die de wereld mooier maakten*

- Lees de gekozen passage voor uit het boek.

5. Mening over de held

- Geef als groepje een mening die je eerder hebt gevormd over de held.

